

Føroya Sosial-Demokrat

FRÆLSI

JAVNABUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 33

Lýsingarprísur fyri min: 20 oyru á
1. síðu, 15 oyru á 3. og 4. síðu

Mánadagin 18. august 1952

Bladið verður bílagt á posthúsinum, og
kostar kr. 3,20 + porto um fjórðingsárid

25. Árg.

SANERAN AV EIDISKOLLI

Hetta mál var til viðgerðar leygar-
dagin í tinginum.

Framlagt av Pól Petersen.

I fíggarnevndini hava teir havt málið til viðgerðar og býtt seg í tveir bólkur. Minnilutin Joh. Poulsen, Andr. Djurhuus og Martin Holm vildu ikki seta uppskot fram, teir vildu gera tað munnliga á tingi. Meirlutin Th. Petersen, J. Kallsoy, P. M. Dam og A. Sørensen settu fram hetta uppskot.

Tingið tilmælir, at landsstýrið veitir upp til kr. 50.000 í láni til Eiðis trolarafelag, um so er, at felagið fær eina sanering í lag, sum landsstýrið kann góðtaka, og treytað av, at vissa er fyri, at trolarin kemur aftur í veiðu.

Landsstýrið verður tilmælt at taka peningin av tí peningi ið kemur inn uppá fyrr givin lán úr vinnulánsgrunninum ella úr landskassanum tá trolarar verða seldir til útheimin og síðani afturrindað av Marshallpeninginum, tá hann verður tókur.

Hetta uppskot hevur so verið til viðgerðar í tinginum, og hevur mikil orðadráttur staðist av.

Andreas Djurhuus var hart ímóti at tingmaður skuldi koma fram við málinum, vildi heldur sæð nakrar Eiðismenn í tinginum, segði tað vera sum at taka ræðið av monnum, helt ikki at lötingsmenn skuldi fáast við líkilt, ið teir einki skil hövdu á.

Pól Petersen segði seg hava biðjið teir fara heim aftur, tí tað loysti seg

lítið hjá Eiðismonnum at ganga í Havn og missa arbeiðsdagar. Bað menn styðja uppskotið.

Dam bað eisini menn styðja uppskotið, möguleikarnir fyri at fáa bátar at bera seg vóru betur nú enn teir hövdu verið longi. Kolaprísurin var farin munandi niður í Noreg, og fiskaprísurin góður.

Martin Holm segði at málið hevði verið fyri í fíggarnevndini síðan í heyst, men hann helt ongan útveg vera fyri at fáa hann loystan, helt at menn máttu havt fingið skelk av øllum teimum mistökum, ið gjörd vóru, vána húshaldarar, ið gera fleiri mistök, var ímóti uppskotinum.

Anth. Sørensen helt at ein lærði av mistökum og lívinum í síni heild, trolarar vórðu ikki keyptir av ymsum fyri at ríka onkran mann upp sum onkur tingmaður hevði málborið seg, men fyri at menn kundu fáa arbeiði. Hesir fiskarar kendu til hvat tað var at liggja á landi meðan krambakallar og lærarar sigldu. Og hvønn týðning hevði tað ikki fyri landið alt, tað teir lögdu upp, til dømis kundu takast báðir Vágatrolararnir ið nú komu eystanefir fullfermdir, allir menn missa um selt verður. Nógvar var fyri at hoyra

menn tosa háandi um trolararnar og so hetta blaðið ið lá á borðinum (Dimmaleitning).

Danhjörg helt at var ongin trolari í landinum lá landið alt sum ein óskudungi, so var tingið langt síðani stongt, so sótu tingmenn ikki har við flippu men gingu í kloddum. Vóru trolarar útfarnir í vár hevði landið alt verið bjargað, so nógvar hövdu teir veitt til landið í hesum árinum.

Lögmaðurin helt onga vón vera at bjarga bátinum, hann kundi ikki sanerast innan 15. sept., har afturat mátti skuldin einar 400.000 kr. niður afturat.

Málið fór so til 3. viðgerð.

Til 3. viðgerð fall uppskotið.

Fyri uppskotinum atkvøddu:

Anth. Sørensen, Ellefsen, Einar Wág J. P. Henriksen, J. P. Davidsen, J. Kallsoy, Th. Petersen, Poul Petersen, P. M. Dam, Bláhamar, Danhjörg.

Teir, ið ikki atkvøddu vóru hesir: R. Long, H. Djurhuus, Jens Chr. Olsen, Iversen, A. Djurhuus, O. F. Joensen, S. Danielsen, Tr. Samuelsen, D. P. Danielsen, Joh. Poulsen.

Øregaard, Zachariassen, M. Holm, Hanus við Høgadalsá.

Úr Løgtinginum

Suðuroyar Fiskimannafelag og Føroya Fiskimannafelag hava vent sær til tingið við soljóðandi skrivi:

Forskotirindan fiskimanna fyri 1952 sum var sett til kr. 200.000 fyri ikki forsirgjarar seinri at hækka aftaná 1. juli til kr. 300 og fyri forsirgjarar kr. 400,00 — alt roknað um mánaðin — var avgjört ein peningahædd, sum húskini skuldu hava at liva við til matna og klædna, meðan menninir eru úti at veiða.

Fleiri útgerðarmenn geva fiskimonn um forskot, og uppaftur eru tað fleiri útgerðarmenn, ið geva fiskimonn um forskot fyri teirra veiðuútgjöld, og samstundis treyta sær rættin til at fáa hesa peningahædd aftur úr grunninum, tá ið peningur verður útgoldin haðani frá.

Summir av teimum útgerðarmonnum, sum geva forskot, eru so laga-ligir, at teir krevja forskotið afturgoldið í smáum avdrögum, meðan aðrir vilja hava alla peningahæddina goldna aftur við fyrstu útgjaldan.

Tá ið nú gjaldstovan afturat tí om-anfyri nevnda krevur grunnins stýri, at tann ógoldni lögtingsskattur fiski-

manna skal takast burturav við einum triðjungi ella einum sættaparti, so verður tað so lítið eftir av tí peningi, ið familjan skal liva av, at tað ikki verður nevnivert eftir til klædna og matna, og tá ið so skattakrav frá kommunum kemur aftrat, so verður tað uppaftur verri, soleiðis at tann peningur, sum ætlaður er til familjurnar heima, meðan forsirgjarin er burtur, ikki verður nýttur til tað endamá, sum hann var ætlaður til.

Vit loyva okkum at venda okkum til tað háttvirda Løgting um at fáa broytt hesa skattakrevjing soleiðis at tað almenna vil fráfalla skattakrøv av forskotspeningi, so fiskimannafamiljur kunnu fáa tann pening, sum ætlaður var til teirra at liva av um summarið. Fyrst tá kann verða sagt, at tað almenna rættir fiskimonnnum eina hjálpanði hond.

Løgtingið verður biðjið um at viðgera hetta mál so skjótt, at tað kann hava ávirkan til fyrstu útgjaldan, ið aftur verður.

Nógur fiskur er eystanfyri. Stella Argus hevur ligið um 10 tons í samdøgr.

Uppskot

**javnaðar- og sjálvstýris-
manna um nýtslu av
marshallpeninginum**

Til Føroya Løgtings.

I skrivum í desember 1951 og apríl 1952 troðkaðu undirritaðu á ting og landsstýri okkara um at fáa gjørt uppskot um, hvussu hin nýggi marshallpeningurin, ið okkum stendur til at fáa, skal verða nýttur.

Men tíverri kom einki úrslit úr okkara áheitan tá.

Hetta er spell, tí ongatíð í okkara vinnusøgu hava vit haft stórri tørv á tókum peningi enn nú, og spellið er so mikið tyngri, sum vit eru vísir í, at tað er einans trot uppá eina greiða stöðu frá tinginum, sum stendur á fyri at fáa fatur í peninginum til nýtslu í okkara vinnulívi.

Tá ið málið um Marshallpeningin hevur verið fyri niðri á danatingi, hevur undirritaði P. M. Dam haft orðið í málinum og troðkað á fyri at fáa peningin til nýtslu sum allraskjótast. Soleiðis sum svar fíggaráráðharrans er fallið, og soleiðis sum statsministerin talaði her í Føroyum, eru menn í Danmark samdir í, at beint er at nýta okkara marshallhjálpi til vinnulívið, helst sjóvinnuna. Uppá spurning til fyrrverandi fíggaráráðharran H. C. Hansen sum ein av limunum, ið hevur viðgjørt marshallpeningin, hví tað ikki í lógarviðmerkingunum var sett greitt, hvussu nógvar milliúnir av teimum 15, ið okkara partur liggur í, eru ætlaðar okkum, varð svarað, at eingin innstilling ella uppskot um, hvat ið vit ynskja at nýta peningin til, lá fyri frá okkum.

Av teimum samtalum og samráðingum, undirritaði P. M. Dam hevur haft um marshallpeningin, má haldast, at menn niðri einki meiri kunna gera, fyrr enn vit í Føroyum hava sagt okkara avgjördu meining og ynski.

Vit halda tí vera heilt óforsvarligt, um tingið fer heim nú, áðrenn stöða er tikin til marshallpeningin.

Ein týðandi partur av okkara veiðumiklastu fórum hevur í ár ligið fyri teymi vegna trot uppá pening til ístandseting (klassing) og til annars at verða búgvín at fara út.

Av hesum óskili hevur land okkara í hýrum, arbeiðsløn og í vinningi — ið kundi bjargað ávarandi felag — tapt í milliönnum, kanska so nógvar sum marshallmilliönurnar eru.

Ábyrgdin fyri hesum herviliga óskili er stórri, enn stjórnarmenn kunnu taka yvirfyri landi og fólki.

Framhald á 4. síðu.

Tíðindi

Grindin í Miðvági var um 300 hval, partarnir í Havn komu til skiftis hós-kvöldið.

Vardberg og Nýpuberg sigla báðir eystanefir fullfermdir.

Seinasta sunnudag hevði Selnes fingið 140 skpd.

Knausen skuldi sigla úr Grönlandi í gjár fullfermdur. Bjogna væntast á Havnina sunnudagin.

Tinganes kom til Ravns Stóroy má-nakvöldið. Bátarnir hava fingið uppí hana av fiski. Tað verður at ganga nakrir dagar áðrenn hon verður liðug sigta heim aftur, tí útgerðin skal fyrst upp í teimum trimum havnunum Ravns Stóroy, Tovkussak og Føroy-ingahavnini, áðrenn innskipanin fer fram.

Knørrur kom úr Íslandi fríggjad. við o. u. 430 skpd., farið verður av stað aftur sum skjótast. Tá hann fór úr Íslandi hevði Maritana 230 skpd.

Enskt stuttleikafar kom á Havnina fríggjadagin